

що мають художнє, історичнє, етнографічне та науковє значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України (оригінальні художні твори живопису, графіки та скульптури; предмети, пов'язані з історичними подіями, розвитком суспільства та держави, історією науки і культури; предмети музейного значення, знайдені під час археологічних розкопок; унікальні та рідкісні музичні інструменти; рідкісні монети, ордени, медалі, печатки та інші предмети колекціонування; рідкісні поштові марки тощо). Особлива історична, культурна цінність привласнених предметів визначається у кожному конкретному випадку на підставі експертного висновку з урахуванням не лише їх вартості у грошовому вимірі, а й значення для історії, науки, культури. Формальною ознакою особливої історичної, наукової, художньої чи культурної цінності майна може бути, зокрема, визнання його національним надбанням України. Слід зазначити, що особливою історичною, науковою, художньою, культурною цінністю можуть становити як окремі твори, речі тощо, так і колекції предметів, які набувають такої цінності лише у своїй сукупності (наприклад, зібрані за певними ознаками стародавні монети, поштові марки, предмети побуту, виробництва, книги тощо, які в окремих примірниках можуть і не являти особливої історичної, наукової, художньої, культурної цінності).

Реалізація окремих засад кримінального провадження щодо потерпілого

Мелешко Б.І., курсант ННПФМГБНГУ НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Конюшенко Я.Ю.*

На сьогоднішній день удосконалення системи засад кримінального процесу відбувається в рамках практичного втілення вимог Конституції України, Концепції судово-правової реформи в Україні та загального гуманістичного спрямування держави. З прийняттям 13 квітня 2012 року нового Кримінального процесуального кодексу визначення засад набуло свого розвитку і вдосконалення.

Етимологічно поняття «засада» тісно пов'язане з поняттям «принцип». Всі принципи тісно пов'язані між собою, постійно взаємодіють і тому складають не просто сукупність, а систему засад кримінального процесу. Як категорично зазначав С.А. Альперт: «Немає і не може бути самостійних принципів, властивих тій чи іншій стадії. [1, с. 28]».

Беручи потерпілого, реалізуючи свої права це не є його процесуальним обов'язком. Потерпілий може використати надані йому законом можливості для викриття певних осіб у вчиненні злочину, для чого взяти активну участь у доказуванні, судовому розгляді кримінальної справи, оскаржити вирок тощо. Однак, у силу засади диспозитивності, він може відмовитись від реалізації цих прав. Аналіз розвитку юридичної науки та реформування кримінального процесуального законодавства свідчать про позитивні тенденції розширення диспозитивних начал у забезпеченні процесуального статусу потерпілого. Найбільш повно засада диспозитивності проявляється під час кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.

В. Г. Пожар визначає поняття представництва як «урегульовану нормами кримінального процесуального законодавства процесуальну діяльність представника, уповноваженого в силу закону або договору на реалізацію та охорону прав і законних інтересів особи, яку він представляє та яка реалізується у формі правовідносин між особою, яку представляють, представником та посадовими особами, які ведуть провадження у справі».

Щодо потерпілого, то КПК України передбачає надання правової допомоги у формі представництва. З цього випливає засада забезпечення кваліфікованої правової допомоги, кожна особа, незалежно від характеру її участі в кримінальному провадженні та процесуального статусу, має право вільно, без неправомірних обмежень отримувати кваліфіковану правову допомогу в формах, передбачених кримінальним процесуальним законом, і обов'язі, необхідному для захисту її прав та законних інтересів [2, с.256]. Законодавець керуючись принципами забезпечення права на кваліфіковану правову допомогу та змагальності, у новому КПК встановив правило, відповідно до якого представництво потерпілого—фізичної особи на підставі угоди може здійснювати виключно особа, яка у кримінальному провадженні має право бути захисником (ч. 1 ст. 58 КПК України). Саме адвокат може найкращим чином надати юридичну допомогу і сприяти здійсненню правосуддя під час кримінального провадження. Це, безсумнівно, сприяє реалізації засади забезпечення права на кваліфіковану правову допомогу. Але можливості для реалізації цього права у потерпілого є значно меншими у порівнянні із підозрюваним, обвинуваченим.

Наявність численних прогалин у законодавстві про забезпечення прав потерпілих і захист їхніх інтересів ставить на порядок денний питання про необхідність розроблення і прийняття спеціального нормативного акта про посилення захисту прав і законних інтересів громадян, щодо яких вчинено кримінальне правопорушення. В умовах, коли відсутність у потерпілого коштів на оплату послуг адвоката-представника є перешкодою для реалізації права на кваліфіковану правову допомогу, можна з упевненістю говорити про порушення системи засад кримінального провадження. Вважаємо, що держава має створювати умови, за яких доступ особи до кваліфікованої правової допомоги не повинен залежати від її правової обізнаності та фінансових можливостей.

Список використаних джерел:

1. Кримінально-процесуальні функції: поняття, система, суб'єкти / С. А. Альперт. Харків, 1995 — 28 с.
2. Удалова Л.Д., Рожнова В.В., Савицький Д.О., Хабло О.Ю. Кримінальний процес України в питаннях і відповідях: навч. посіб. / НАВС. — 3-тє вид., перероб. і доповн. — К.: 2013. — 256с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. / за ред. Гончаренко В.Г., Нора В.Т., Шумила М.Є — Х. : Право, 2012. — 844 с.

Дотримання прав людини при проведенні обшуку

Зубенко Г.І., курсант Прикарпатського факультету НАВС
Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент *Басиста І.В.*

Цілком виправданою є позиція В.Ю. Шепітька, який відзначає, що розслідування кримінальних правопорушень передбачає використання пошукових дій, що сприяють виявленню джерел доказової та орієнтуючої інформації, відшукування прихованих об'єктів. Обшук має на меті виявити знаряддя кримінального правопорушення, речі та цінності, здобуті злочинним шляхом, а також інші предмети і документи, що мають значення для встановлення істини у кримінальному провадженні. Метою обшуку може бути також виявлення розшукуваних осіб, трупів, тварин. Додатковою метою обшуку є виявлення і вилучення речей та предметів, вилучених з цивільного обігу і заборонених для використання, а також пошук майна для забезпечення відшкодування заподіяних збитків або з метою можливої конфіскації. Обшук має